

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoP/36/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7223202740
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Kalináková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:7223202740.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ingrid Kalinákovvej a členov senátu Mgr. Miloša Koleka a JUDr. Zuzany Biščákovvej v právnej veci starostlivosti súdu o maloleté deti: B. P., B.. XX.XX.XXXX H. Y. P., B.. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny W., U. B. X, W., deti rodičov: matka B.I. L., B.. XX.XX.XXXX, O. X. O. U. XX, W., právne zastúpená JUDr. Katarínou Habiňákovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Štúrova 20, a otec G. P., B.. XX.XX.XXXX, O. X. P. XX, W., zast.: Advokátska kancelária Peter Dittrich s.r.o., so sídlom Mudroňova 29, Košice, o návrhu otca na zníženie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Mestského súdu Košice č.k. K2-17P/48/2023-133 zo dňa 4.12.2023 takto

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je zníženie výživného na návrh otca.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Mestský súd Košice ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom návrh zamietol a o náhrade trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá na ne nárok.

3. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ust. čl. 6 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), § 62 ods. 1, § 78 ods. 1, 3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“).

4. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že návrh na zníženie výživného na maloleté deti nie je dôvodný. Výživné na maloleté deti bolo naposledy určené rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 21P/63/2017 zo dňa 23.10.2018, ktorým bol otec zaviazaný prispievať na výživu mal. B. vo výške 180 eur mesačne a mal. Y.Q. vo výške 140 eur mesačne. Otec sa zníženia výživného na maloleté deti domáha opakovane. Jeho návrh na zníženie výživného súd rozsudkom č.k. 17P/89/2020-187 zo dňa 2.8.2021 zamietol. Súd pri posudzovaní návrhu otca na zníženie výživného porovnal okolnosti dôležité pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase súčasného rozhodnutia, pričom mal preukázané, že na strane maloletých detí došlo k podstatnej zmene pomerov od posledného rozhodovania o výživnom v súvislosti s ich vekom, nakoľko deti sú od určenia výživného o 5 rokov staršie, čím sa zvýšili náklady na uspokojenie ich základných

životných potrieb ako je strava, oblečenie. Potreby detí sa zvýšili i v súvislosti s plnením školských povinností. B. naďalej navštevuje Š. Z. Š., mal. Y. navštevuje X. U. Z. Š., pričom v čase určenia výživného sa nachádzala v celodennej starostlivosti matky. B. je naďalej ťažko zdravotne postihnutým dieťaťom, je predčasne narodená, imobilná, celodenne plienkovaná, dispenzarizovaná vo viacerých ambulanciách, opakovane bola hospitalizovaná spolu s matkou na oddelení detskej neurológie, ako aj klinike ortopedie a traumatológie pohybového ústrojenstva z dôvodu výmeny pravého bedrového kĺbu. Z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu mal. B. sú možnosti matky zamestnať sa obmedzené. Od rozhodnutia súdu o zamietnutí predchádzajúceho návrhu otca na zníženie výživného uplynula doba prevyšujúca 2 roky. Súd mal preukázané, že pomery otca sa od poslednej úpravy výživného podstatným spôsobom nezmenili. Konštatoval, že miera poklesu jeho schopností vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou je aktuálne 60 %, a preto je jeho povinnosťou zamestnať sa aspoň na čiastočný úväzok a teda je naďalej schopný vzhľadom na svoj zdravotný stav zaradiť sa do pracovného procesu minimálne v rozsahu 40 %. Podľa odborného posudku o invalidite jednoznačne vyplynulo, že otec môže na trhu práce pracovať. Môže vykonávať práce podľa dosiahnutého vzdelania a pracovných zručností s primeranou fyzickou aktivitou, možnosťou pravidelného stravovania a aplikácie inzulínu v prostredí bez zvýšenej fyzickej námahy. V predchádzajúcom konaní súd prihliadol na závery prepúšťacej správy z hospitalizácie otca, z čoho vyvodil záver, že otec nedodriava liečebný režim a svojím správaním prispel k zhoršeniu svojho zdravotného stavu. Aktuálne sa lieči zo závislosti z užívania alkoholických nápojov. Absolvoval ústavné liečenie, v liečbe pokračuje ambulantnou formou. V období od 30.6.2021 do 29.4.2022 sa nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody, a teda vlastným zavinením spôsobil stav, kedy bola jeho možnosť dosahovať príjem umožňujúci riadne plnenie vyživovacej povinnosti zmarená, resp. značne obmedzená. V dôsledku tejto skutočnosti s ním zamestnávateľ okamžite ukončil pracovný pomer. Otec v konaní potvrdil, že po ukončení práceneschopnosti práce u zamestnávateľa zvládal. Taktiež po vykonaní trestu odňatia slobody mal záujem o vykonávanie prác u pôvodného zamestnávateľa, v čom mu nebolo vyhovené. Určené výživné otec dlhodobo riadne neuhrádza, na výživnom má dlh v sume 11.000 eur, výživné je uhrádzané exekučnou formou. Z príjmu sú mu vykonávané zrážky aktuálne v sume 299,84 eur. Súd konštatoval, že uvedené nemožno vykladať na ťarchu mal. detí, nakoľko vznik dlhu spôsobil otec svojím správaním sám tým, že výživné na deti dlhodobo riadne neuhrádzal. Na starostlivosti o maloleté deti sa nepodieľa žiadnym spôsobom, starostlivosť o deti zabezpečuje výlučne matka. Mal. B. je ťažko zdravotne postihnutá v súvislosti s čím má matka zvýšené výdavky, vyžaduje zvýšenú starostlivosť, v dôsledku čoho sa matka nemôže zamestnať. Pomery matky sa nezmenili. Naďalej poberá opatrovateľský príspevok na mal. B. a prídavky na deti, takmer 70 % svojho príjmu uhrádza len na nájomné. Vyššie uvedené skutočnosti nasvedčujú záveru, že otec je bez adekvátneho zdroja príjmu zo subjektívneho dôvodu. Súd má za to, že nevyvíja aktívne a preukázateľne skutočné úsilie a dostatočnú snahu pracovať a zlepšiť si tak svoje terajšie príjmové pomery. Podľa jeho vyjadrenia pracovný pohovor absolvoval naposledy pred viac ako rokom. Zavineným konaním sa dostal do situácie, kedy bol v dôsledku spáchania trestnej činnosti odsúdený, následkom čoho bol s ním okamžite skončený pracovný pomer. Jeho možnosti zamestnať sa boli obmedzené i v dôsledku liečby závislosti. Pomery otca sa od poslednej úpravy výživného podstatným spôsobom nezmenili s výnimkou skutočnosti, že mu ubudol výdavok spojený so splácaním úveru. I v čase rozhodovania o predchádzajúcom návrhu na zníženie výživného bol jeho jediným príjmom invalidný dôchodok, ktorý aktuálne poberá vo vyššej sume. I keď bol zamestnaný, v dôsledku výkonu trestu príjem z pracovného pomeru nedosahoval a nemocenské dávky v čase rozhodovania súdu nepoberal.

5. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

III. Obsah odvolania otca a vyjadrení k odvolaniu

6. V zákonom stanovenej lehote podal odvolanie otec v súlade s ust. § 365 ods. 1 písm. e), f), h) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Namietal záver súdu prvej inštancie, v zmysle ktorého nárok otca nie je dôvodný, nakoľko ani od posledného rozhodnutia (2 roky) nedošlo u otca k podstatným zmenám pomerov. Jeho príjmová situácia sa od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti zmenila, v súčasnosti je poberateľom výlučne invalidného dôchodku vo výške 562,70 eur, z ktorého príjmu mu je na dlžné výživné zrážaná suma 299,84 eura a zvyšná suma nie je dostatočná ani na plnenie v súčasnosti určenej vyživovacej povinnosti, nieto na výživu a zaobstaranie samotného otca. Ďalej poukázal na svoj zdravotný stav a fyzické predpoklady, ktoré mu neumožňujú vykonávať prácu, ktorú vykonával pôvodne. Otec má záujem pracovať, oslovil zamestnávateľov, avšak pracovnú pozíciu nezískal. Utrpel cievnou mozgovú príhodu a jeho život sa zásadným spôsobom zmenil. Poukázal na to,

že matka maloletých doposiaľ vôbec nepracovala z dôvodu zdravotného postihnutia maloletej B., ktorá je však v súčasnosti už XX-ročná a podľa tvrdení matky a na základe predloženého potvrdenia U. Č. W. je prijímateľom sociálnych služieb v J. U. U. U. ambulantnej formy v rozsahu 8 hodín denne. Matka by sa teda mohla pokojne zamestnať, nakoľko počas dňa je o maloletú B. riadne postarané. Ďalej namietal, že súd prvej inštancie odročil pojednávanie zo dňa 16.10.2023 za účelom výsluchu matky maloletých, ktorá sa pojednávania dňa 4.12.2023 nezúčastnila, jej neúčast' ospravedlnila právna zástupkyňa, pričom súd už zjavne nemal potrebu vypočuť matku maloletých a bez odôvodnenia zmeny svojho postoja akceptoval neprítomnosť matky na pojednávaní. Návrh navrhovateľa na výsluch matky súd zamietol napriek tomu, že sám súd mal pôvodný záujem matku vypočuť. Ďalej poukázal na to, že matka nežije sama, ale má druhu, s ktorým znáša náklady minimálne na bývanie. Navrhol, aby odvolací súd vyhovel jeho návrhu na zníženie výživného a znížil výživné na maloletú B. zo sumy 180 eur mesačne na sumu 50 eur mesačne a na maloletú Y. zo sumy 140 eur mesačne na sumu 50 eur mesačne. Alternatívne navrhol zrušiť rozhodnutie súdu prvej inštancie a vrátiť vec súdu na ďalšie konanie.

7. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie stotožňuje. Poukázala na vyššie náklady maloletých detí v porovnaní s poslednou úpravou, keďže maloletá Y. navštevuje X. G. Z. Š. a rovnako tak vznikli náklady na maloletú B.. Okrem toho sa zvýšilo nájomné z pôvodných 440 eur na 465 eur mesačne. Poukázala na skutočnosť, že zníženie jeho schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na 60 % je spôsobené jeho zavinením, správaním a konaním v dôsledku nadmerného užívania alkoholu a návykových látok, čo bolo preukázané aj z lekárskeho správ predložených v konaní. Otec od 18-teho roku trpí ochorením diabetes a teda je si vedomý, že musí dodržiavať životosprávu, nepožívať alkoholické nápoje a omamné a návykové látky. Napriek tomu sa otec o svoj zdravotný stav primerane nestaral, k životu pristupoval ľahostajne aj napriek tomu, že má maloleté deti, o ktorých výchovu a výživu sa starala výlučne matka. Otec stále môže vykonávať prácu a zvýšiť si príjem. Maloletá B. je ťažko zdravotne postihnutá, je ležiaca, má dýchacie problémy a má zavedenú hadičku na prijímanie stravy. Nerozpráva, má zdravotné problémy, je nesamostatná, neschopná hygieny, všetky úkony robí s maloletou výlučne matka. Navštevuje s ňou pravidelne rehabilitačné zariadenia a tieto činnosti vykonáva 24 hodín 7 dní v týždni. Otec už niekoľko rokov maloleté deti nenavštívil a nejaví záujem o starostlivosť o ne. Maloletú nosí verejnou dopravou do denného stacionára, nemá auto, okrem toho musí zabezpečovať chod domácnosti, prípravu detí na nasledujúci deň, hygienu, stravovanie, nákupy. Vo vzťahu k námietke, že sa nedostavila na pojednávanie, uviedla, že mala v čase pojednávania zdravotné problémy a rovnako tak boli tieto aj na strane maloletých detí a nemala možnosť zabezpečiť opateru a zúčastniť sa pojednávania. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil a priznal jej náhradu trov konania.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie prípúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d), g) CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP.

9. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav vecí, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine, v súlade s § 191 CSP vyhodnotil dôkazy, pričom starostlivo prihliadol na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie rozsudku presvedčivé a s jeho závermi sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožňuje.

10. V kontexte uplatnených odvolacích námietok otca vyjadrujúcich nesúhlas so skutkovými zisteniami a právnym záverom súdu prvej inštancie vo vzťahu k zamietnutiu jeho návrhu na zníženie výživného, skúmal odvolací súd primeranosť naposledy určenej sumy vyživovacej povinnosti otca v nadväznosti na jeho možnosti a schopnosti.

11. Odvolací súd zistený skutočný stav súdom prvej inštancie považuje za dostatočný a nevznikla potreba doplniť dokazovanie pred odvolacím súdom. Súd prvej inštancie postupoval v zmysle Zákona o rodine, posudzoval schopnosti a možnosti povinného rodiča a oprávnené potreby maloletých detí. Vykonal dokazovanie, ktoré podrobne zhodnotil a z ktorého vyvodil skutkové závery, ktoré odvolací súd považuje za správne. Uplatnené odvolacie dôvody nenašli v rozhodnutí odvolacieho súdu svoje opodstatnenie. Napadnutý rozsudok považuje odvolací súd za vecne správny, jeho správnosť argumentuje nasledovne:

12. Zo skutočného stavu zisteného súdom prvej inštancie vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Košice I sp.zn. 21P/63/2017 zo dňa 23.10.2018 bolo manželstvo rodičov maloletých detí rozvedené, maloletá B. a maloletá Y. boli zverené do osobnej starostlivosti matky a zo strany otca bolo určené výživné pre maloletú B. vo výške 180 eur mesačne a pre maloletú Y. vo výške 140 eur mesačne, zároveň bol upravený styk otca s maloletými deťmi. Následne Okresný súd Košice II rozsudkom sp.zn. 17P/89/2020 zo dňa 2.8.2021 návrh otca na zníženie výživného zamietol. V čase posledného rozhodovania o výživnom otec poberal invalidný dôchodok vo výške 339,60 eura a za obdobie od 9.1.2019 do 11.5.2021 mu bol vyplatený dôchodok v sume 9.225,99 eura. Od januára 2020 do januára 2021 poberal nemocenské dávky vo výške 27,160 eur na 1 kalendárny deň. Matka poberala opatrovateľský príspevok vo výške 576,74 eura, prídavky na deti 49,90 eura mesačne a peňažné príspevky na kompenzáciu zvýšených výdavkov v súvislosti so zdravotným postihnutím maloletej B. vo výške 55,82 eura. Maloletá B.Á. navštevovala Š. Z. školu, maloletá Y. T. školu. V roku 2020 otec dostal mozgovú mŕtvicu, v dôsledku ktorej bol po dobu 1 roka práceneschopný. Následne nastúpil do zamestnania, kde pracoval cca po dobu 1 týždňa, kedy nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody (od 1.7.2021 do 29.4.2022), bol odsúdený za prečin nebezpečného vyhrážania bývalej partnerke. Počas výkonu trestu odňatia slobody s ním zamestnávateľ ukončil pracovný pomer z dôvodu závažného porušenia pracovnej disciplíny, nakoľko nemal vedomosť o tom, že sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody. U zamestnávateľa vykonával práce Z.-Z. prvé 3 roky, neskôr, keď majster zistil, že tieto práce nevláda a ráno zaspáva, vykonával práce L. a dosahoval príjem 1.200 eur. Jeho zdravotný stav sa zmenil, bola zvýšená miera jeho funkčnej poruchy na základe odborného posudku o invalidite zo dňa 13.2.2023 na 60 %. V súčasnosti je poberateľom invalidného dôchodku vo výške 568 eur mesačne, ktorý mu bol priznaný 1.5.2021. Za účelom vymáhania výživného sú mu vykonávané exekučné zrážky vo výške 273,50 eura. Býva v garsónke, ktorá je vo vlastníctve jeho rodičov. V období od 24.8. do 24.11.2022 sa liečil ústavnou formou zo závislosti na alkohole na L. V., od uvedenej doby abstínuje a pokračuje v ambulantnej liečbe, pravidelne navštevuje psychiatrickú ambulanciu. Inú vyživovaciu povinnosť okrem maloletej B. a Y. nemá. Maloleté deti nenavštevuje, má skončené stredoškolské vzdelanie s maturitou, a to U. C. Š. V. P. Š.. Je vedený v ambulancii diabetologickej, neurologickej, kardiologickej a psychiatrickej. Posledný zamestnávateľ otca D..U..U. W. U..G..C.. (od 1.9.2021 do 18.8.2021) rozviazal s otcom pracovný pomer z dôvodu porušenia pracovnej disciplíny (absencie), v ktorom otec pracoval v rôznych pracovných pozíciách: G., U., Z., L. Z., W., W.. Príjem matky sa v porovnaní s poslednou úpravou nezmenil, pobera prídavky na deti vo výške 180 eur mesačne, príspevok na opatrovanie vo výške 625,65 eura, pričom opatrovanou osobou je práve maloletá B.. Matka osobne a celodenne zabezpečuje starostlivosť o maloletú B. od 16.3.2022. Maloletá Y. je v školskom roku 2024/2025 žiačkou X. G. Z. školy. Maloletá B. navštevuje od 2.1.2017 denný stacionár U. Č. W., za ktorý matka v súvislosti s poskytovaním stravy uhrádza poplatok vo výške 50 eur mesačne. Okrem toho má matka zvýšené výdavky v súvislosti s jej zdravotným stavom, ide o ťažko zdravotne postihnuté dieťa, ktoré bolo predčasne narodené, je imobilná, celodenne plienkovaná, dispenzarizovaná vo viacerých ambulanciách. Jej zdravotný stav vyžadujúci si zvýšenú starostlivosť neumožňuje matke sa zamestnať.

13. Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

14. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ustanovenie § 230 CSP i ustanovenie § 78 ods. 1 Zákona o rodine. CSP v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka res iudicata - veci rozhodnutej). CMP však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ust. § 157 CMP, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o

výživnom, ak sa zmenili pomery (na návrh). Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „rebus sic stantibus“).

15. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je nielen to, či sa výrazne zmenili okolnosti na strane oprávneného, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

16. Z citovaných ustanovení vyplýva, že vyživovacie vzťahy medzi rodičmi a deťmi sú postavené na princípe zákonom uloženej povinnosti pomôcť účastníkovi tohto vzťahu v materiálnom slova zmysle tak, aby sa nedostal do stavu núdze, a aby životná úroveň dieťaťa zodpovedala jeho odôvodneným potrebám. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom trvá do toho času, kým dieťa nie je schopné samé sa živiť. Základným predpokladom pre vznik práva na výživu je neschopnosť dieťaťa samé sa živiť, teda stav odkázanosti na výživu. Predmetné kritérium obmedzuje len pravidlo dobrých mravov. Samotný predpoklad neschopnosti dieťaťa samé sa živiť znamená, že oprávnené dieťa nedisponuje vlastným príjmom, alebo disponuje príjmom tak nízkym, že nepostačuje pokryť jeho potreby. V prejednávanej veci súd prvej inštancie rozhodoval o vyživovacej povinnosti otca k mal. dcéram.

17. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že na strane mal. detí nenastala taká podstatná zmena, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného. Naopak v čase rozhodovania odvolacieho súdu je maloletá Y. v školskom roku 2024/2025 žiačkou X. G. Z. školy a maloletá B. navštevuje Š. Z. školu - denný stacionár U. Č. W., s čím súvisia zvýšené finančné náklady primerané veku detí, jej zdravotný stav si naďalej vyžaduje zvýšenú starostlivosť zo strany matky. Aj bez detailného preukazovania nákladov je nepochybné, že matka musí mal. deťom zabezpečovať v celom rozsahu stravovanie, ubytovanie, veci bežnej potreby (najmä osobnej hygieny), nevyhnutné školské potreby, obvyklé presuny v rámci mesta, voľnočasové aktivity, ako aj výdavky v súvislosti s zhoršeným zdravotným stavom mal. B..

18. Odvolací súd zdôrazňuje, že hoci sú maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matky, osobnú starostlivosť o maloleté zabezpečuje výlučne matka, otec matke nevytvára žiaden priestor, kedy by s deťmi trávil plnohodnotne čas, počas ktorého by matka mala možnosť navýšiť si čiastočne svoj príjem pracovnou činnosťou. Odvolací súd reflektuje pomery na strane matky maloletých, ktorá vzhľadom na nepriaznivý zdravotný stav dieťaťa nemôže vykonávať plnohodnotnú pracovnú činnosť. Z vykonaného dokazovania tiež vyplýva, že otec sa na nákladoch súvisiacich s uspokojením potrieb detí (stravné, ošatenie, obuv, náklady na drogeriu a hlavne zvýšené náklady súvisiace so zdravotným stavom mal. B., zdravotnou starostlivosťou a voľnočasovými aktivitami, ktoré patria medzi oprávnené náklady vzhľadom na jej zdravotný stav) nepodieľa, deťom neposkytuje žiadnu osobnú starostlivosť, nestretáva sa s nimi vôbec, nemá žiadne výdavky spojené s nákupom hračiek, liekov, zdravotníckych pomôcok. Pri určení výživného je potrebné zohľadniť uvedenú skutočnosť. Jedným zo zákonných kritérií, na ktoré súd pri určení výšky výživného prihliada, je miera výkonu osobnej starostlivosti o dieťa (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine). Za formu výkonu osobnej starostlivosti je potrebné považovať styk otca s dieťaťom. V prejednávanom prípade však otec nezabezpečuje starostlivosť o deti v žiadnom rozsahu. Súdom naposledy určené výživné preto odvolací súd prihliadnuc na mieru nulového výkonu osobnej starostlivosti otca a tiež zdravotný stav maloletej B. považuje za spravodlivú. Navyše určené výživné otec dlhodobo riadne neuhrádzal, preto je výživné uhrádzané exekučnou formou (otcom namietané vykonávané zrážky v sume 299,84 eur). Odvolací súd sa stotožnil s argumentáciou súdu prvej inštancie, že uvedené nemožno vykladať na ťarchu mal. detí, nakoľko vznik dlhu spôsobil otec svojím správaním sám tým, že výživné na deti dlhodobo riadne neuhrádzal.

19. Na strane maloletých nastal objektívny nárast životných nákladov, na ktorý je potrebné pri zmene pomerov prihliadať v zmysle ustanovenia § 78 ods. 3 Zákona o rodine. Takzvaná valorizačná klauzula obsiahnutá v ustanovení § 78 ods. 3 Zákona o rodine ukladá súdu, aby v prípade, ak rozhoduje o zmene pomerov, zohľadnil aj zmenu výšky, vývoj životných nákladov. Výška životných nákladov je zrejma napríklad z cien spotrebného koša, z miery inflácie, respektíve iných ekonomických ukazovateľov. Táto povinnosť súdu je obligatórna. Z ustanovenia § 78 ods. 3 Zákona o rodine vyplýva, že vývoj životných

nákladov je objektívna okolnosť, ktorá by aj sama o sebe mohla odôvodniť zmenu výšky výživného. Naposledy súdom určené výživné pre maloletú B. vo výške 180 eur mesačne a pre maloletú Y.I. vo výške 140 eur mesačne v čase poslednej úpravy pokrylo ich potreby do výšky základnej miery nevyhnutných potrieb maloletých spolu s podielom matky na výživnom. Navyše počas doby (6 rokov) od poslednej úpravy súdom určeného rozsahu nastal objektívny nárast životných nákladov, ktorý možno zdôvodniť mierou inflácie, nárastom životného zákonného minima, či minimálnej mzdy.

20. Posúdenie konkrétnej výšky výživného sa však odvíja od ďalšej premennej, explicitne uvedenej v ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine, a teda možností, schopností a príjmových pomerov osoby povinnej z výživného, otca maloletých. Ten namieta, že zo svojho príjmu nie je schopný platiť naposledy určené výživné a tiež namieta, že v súčasnosti je poberateľom výlučne invalidného dôchodku vo výške 562,70 eur, z ktorého príjmu mu je na dlžné výživné zrážaná suma 299,84 eura a zvyšná suma nie je dostatočná ani na plnenie v súčasnosti určenej vyživovacej povinnosti, nieto na výživu a zaobstaranie samotného otca. Ďalej poukázal na svoj zdravotný stav a fyzické predpoklady, ktoré mu neumožňujú vykonávať prácu, ktorú vykonával pôvodne, utrpel cievnou mozgovú príhodu a jeho život sa zásadným spôsobom zmenil. Zo spisu skutočne vyplýva, že otec má zvýšenú mieru funkčnej poruchy na základe odborného posudku o invalidite zo dňa 13.2.2023 na 60 %, v súčasnosti je poberateľom invalidného dôchodku vo výške 568 eur mesačne. Na druhej strane je nevyhnutné v rámci schopností a možností otca zohľadniť skutočnosť, že je naďalej schopný vzhľadom na svoj zdravotný stav zaradiť sa do pracovného procesu minimálne v rozsahu 40 %, keďže podľa odborného posudku o invalidite jednoznačne vyplýva, že otec môže na trhu práce pracovať (môže vykonávať práce podľa dosiahnutého vzdelania a pracovných zručností s primeranou fyzickou aktivitou, možnosťou pravidelného stravovania a aplikácie inzulínu v prostredí bez zvýšenej fyzickej námahy). Nemožno opomenúť fakt, že už v predchádzajúcom konaní súd prihliadol na závery prepúšťacej správy z hospitalizácie otca, z čoho vyvodil záver, že otec nedodržiava liečebný režim a svojím správaním prispel k zhoršeniu svojho zdravotného stavu, lieči sa zo závislosti z užívania alkoholických nápojov, najskôr absolvoval ústavné liečenie, v liečbe pokračuje ambulantnou formou. Navyše v období od 30.6.2021 do 29.4.2022 sa nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody, a teda vlastným zavineným konaním bola jeho možnosť dosahovať príjem umožňujúci riadne plnenie vyživovacej povinnosti zmarená, resp. značne obmedzená. V dôsledku tejto skutočnosti s ním zamestnávateľ okamžite ukončil pracovný pomer. Iný záver súdu, aký prijal súd prvej inštancie vzhľadom na uvedené zavinené konanie otca, že otec je bez adekvátneho zdroja príjmu zo subjektívneho dôvodu, nevyvíja aktívne a preukázateľne skutočné úsilie a dostatočnú snahu pracovať a zlepšiť si tak svoje terajšie príjmové pomery a teda zavineným konaním sa dostal do situácie, kedy bol v dôsledku spáchania trestnej činnosti odsúdený, následkom čoho bol s ním okamžite skončený pracovný pomer, prihliadnuc na jeho obmedzené možnosti zamestnať v dôsledku liečby závislosti, nemôže vyvodiť ani odvolací súd, ktorý sa s takýmto záverom stotožňuje v celom rozsahu. Odvolací súd konštatuje, že u otca bola preukázaná absencia snahy o využívanie jeho schopností a možností. Zhoršenie zdravotného stavu otca bolo spôsobené okolnosťami, ktoré si privodil sám, a v dôsledku ktorých zúžil svoje možnosti nájsť si adekvátne zamestnanie. Vzhľadom na preukázané zdravotné problémy u otca, ktoré sú spôsobené dlhodobým nadmerným užívaním alkoholu, podľa odvolacieho súdu nie je možné považovať jeho zlý zdravotný stav za taký, pre ktorý nemôže objektívne pracovať. Naopak, v prípade ak by dlhodobo abstinoval, mohol by sa opäť zaradiť do pracovného procesu a prispievať na výživu svojich detí, ako bolo určené rozhodnutím súdu.

21. Podľa názoru odvolacieho súdu je v rozpore s dobrými mravmi, aby matka, ktorá zabezpečuje osobnú starostlivosť, uhrádzala všetky výdavky maloletých detí spojené s ich starostlivosťou, a ich otec ospravedlňoval svoju neschopnosť pracovať zlým zdravotným stavom, ktorý si privodil sám užívaním alkoholu a trestnou činnosťou. Matka zabezpečuje starostlivosť detí na pokraji svojich finančných možností, keďže jej príjem je nízky. Na druhej strane otec nemá snahu využiť svoje možnosti, schopnosti na to, aby si navýšil svoj príjem. Od matky nie je možné spravodlivo požadovať, aby suplovala vyživovaciu povinnosť otca. Odvolací súd konštatuje, že už v čase poslednej úpravy mal otec nepriaznivý zdravotný stav v dôsledku nadmerného užívania alkoholických nápojov.

22. Vo vzťahu k princípu potenciality odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie správne aplikoval § 75 ods. 1 Zákona o rodine, ktorý zaradil medzi všeobecné podmienky určenia rozsahu vyživovacej povinnosti tzv. princíp potenciality príjmov, ktorý má prednosť pred princípom fakticity a ukladá súdu povinnosť prihliadnuť nielen na reálne schopnosti a možnosti rodiča, ale aj tie, ktoré by mohol dosahovať,

ak by dostatočne využíval či už svoju kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti, zdravotný stav, ako aj možnosti dané jeho vekom.

23. K odvolacím námietkam otca týkajúcich sa jeho bežných výdavkov odvolací súd uvádza, že tieto nepovažuje za dôvodné. Uvedené výdavky v súvislosti so starostlivosťou o domácnosť má aj matka, ktorej pracovné schopnosti sú výrazne obmedzené v dôsledku zdravotného postihnutia mal. B., ktorej zdravotný stav si vyžaduje zvýšenú starostlivosť, v dôsledku čoho sa matka nemôže zamestnať. Rovnako odvolací súd zohľadnil hradenie nákladov spojených s byvaním, ktoré pripadajú na deti a uhrádzanie nákladov na ich odôvodnené potreby.

24. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolacie námietky otca, že stanovené výživné nezodpovedá jeho schopnostiam, možnostiam neobstoja. Naposledy stanovené výživné s prihliadnutím na iba matkou realizovanú osobnú starostlivosť o deti a tomu zodpovedajúci podiel na ich výžive, na dosahovaný príjem otca v dôsledku jeho zavineného konania, pri komparácii oprávnených výdavkov detí, zhoršený zdravotný stav mal. B., objektívnu nemožnosť matky sa zamestnať, považuje odvolací súd odvolací návrh odvolateľa na zníženie vyživovacej povinnosti, za rozporný s najlepším záujmom detí, ohrozujúci riadne uspokojovanie ich odôvodnených potrieb, a zostrenú nevyváženosť v plnení si rodičovských povinností k maloletým deťom.

25. Pokiaľ ide o procesnú námietku otca, že súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 4.12.2023 akceptoval neprítomnosť matky, odvolací súd uvádza že táto námietka je nedôvodná. Neúčasť matky ospravedlnila jej právna zástupkyňa, pričom súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v konaní nepovažoval za potrebné vypočuť matku na základe návrhu právneho zástupcu otca ohľadom zabezpečovania starostlivosti o deti s poukazom na závery zo sociálneho šetrenia, predložené lekárske správy z hospitalizácie mal. B., ako aj vyjadrenia kolízneho opatrovníka, v zmysle ktorých matka zabezpečuje deťom riadnu starostlivosť.

26. Podľa § 183 ods. 1 CSP, pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pojednávanie môže byť na návrh strany odročené len vtedy, ak sa strana alebo jej zástupca z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť na pojednávanie a zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť. Vo vzťahu k námietke otca odvolací súd uvádza, že matka požiadala o pojednávanie v jej neprítomnosti, ospravedlnila neúčasť prostredníctvom právnej zástupkyne a teda vzhľadom na hospodárnosť konania, súd následne správne konal v jej neprítomnosti, pričom svojím postupom neporušil žiadne ustanovenie Civilného sporového poriadku.

27. Odvolacie námietky otca teda nespochybnili vecnú správnosť rozsudku v jeho napadnutých častiach. Preto za daného stavu odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP, v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP.

28. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladal dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle § 55 CMP.

29. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP, ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).